

PROF.DR HAB. N. MED. TOMASZ PERTYŃSKI

O C E N A

ROZPRAWY NA STOPIEŃ DOKTORA NAUK MEDYCZNYCH PRZYGOTOWANEJ PRZEZ

MGR MICHAŁA SOŁĘ

P.T " PROBLEMY ZDROWOTNE I SAMOOCENA JAKOŚCI ŻYCIA KOBIEC PO PRZEJŚCIU NA
EMERTYTURĘ "

PROMOTOR : PROF. DR HAB. N. MED. JACEK SUZIN

Jestem bardzo wdzięczny Wysokiej Radzie Wydziału za powierzenie mnie przygotowania recenzji rozprawy na stopień doktora nauk medycznych przygotowanej przez mgr MICHAŁA SOŁĘ.

Przez wiele lat zajmowałem się problematyką wieku menopauzalnego i w pracach temu zagadnieniu poświęconych zarówno w literaturze światowej , jak i przeze mnie zajmowano się zdrowiem kobiet osiagających ten wiek jak i żyjących w okresie wieku menopauzalnego.

Interesujące nas zagadnienia dotyczyły diagnostyki jak i terapii tego czasu życia kobiety - zarówno schorzeń ginekologicznych jak i chorób towarzyszących prawie 1/3 życia kobiety.

Niezmiernie rzadko , wręcz za rzadko , prowadzone były i następnie publikowane , badania dotyczyły samooceny życia jak i wreszcie jakości życia kobiet w okresie menopauzalnym. Tymczasem praktyka dnia codziennego wskazywała niezmiernie często , że pacjentki w tym wieku obejmującym w Polsce ok. 32 lata ich życia miały własny , często różniący się od naszej, lekarskiej oceny, pogląd na jakość swego życia.

Z tym większym zainteresowaniem przystąpiłem do lektury przedstawionej mi rozprawy.

Z zadowoleniem stwierdziłem , że ta ciekawa praca dotyczy tych zagadnień , które wielokrotnie są niedoceniane lub nawet pomijane są w działalności placówek medycznych zajmujących się menopauzą.

Piśmiennictwo zamieszczone przez Doktoranta w ocenianej rozprawie liczy aż 219 pozycji głównie polskich.

Rozprawa ta przygotowana została pod kierunkiem wybitnego znawcy zagadnień tego okresu życia kobiety Prof. dr hab. n. med. Jacka Suzina co bezwzględnie pozwala z góry wysoko ocenić jej wartość.

1.1. Wstęp

Wstęp przynosi interesujące i wysoce słuszne stwierdzenia, umiejętnie cytowane przez Doktoranta, z piśmiennictwa rozprawy jak np. "zakończenie pracy zawodowej jest jednym z najbardziej stresogennych wydarzeń, które dla wielu osób oznacza otwarcie etapu kończącego życie".

Ten cytat w sposób znakomity tłumaczy celowość badań podjętych przez Autora rozprawy i pozwala uświadomić sobie znaczenie tej problematyki wielu młodym, zaczynającym pracę w dyscyplinach medycznych kolegom.

Doktorant cytuje np. że "Emeryt traktowany jest jako osoba mało wartościowa społecznie i ekonomicznie".

Tak więc sądząc po zawartych we wstępie cytatach należy przyjąć, że Autor rozprawy ma głębokie zrozumienie problematyki życia dojrzałych kobiet będących w tym okresie życia.

Biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa poruszone w rozprawie zagadnienia mają ogromne znaczenie dla właściwego postępowania z kobietami w tym wieku.

Z paragrafu tego wynika głęboka wiedza Doktoranta, który umiejętnie odnosi problematykę wieku do zmian hormonalnych mających bezwzględny wpływ na zmiany zarówno somatyczne jak i psychiczne kobiet w wieku emerytalnym.

Autor cytuje we wstępie oraz bardzo często w dalszych rozdziałach pracy Prof. Bielawską-Batorowicz doskonale mi znanego eksperta tych zagadnień z Uniwersytetu Łódzkiego.

To Ona zwraca uwagę na konieczność zmiany nawyków żywieniowych, odrzucenie używek, konieczność relaksu ruchu fizycznego oraz kompetentnej opieki lekarskiej.

Ciekawy jest cytat z moich współpracowników p.p. Krogulskiego i Lipińskiej - Szatek o tym, że negatywne nastawienie Polek do tego okresu życia wynika ze spuścizny kulturowej.

Autor, cytując prof. Skałbę zwraca uwagę na istotny wzrost długości życia kobiet w Polsce jak pisze o "pogarszającym się statusie społecznym starszych kobiet, pogarszającej się sytuacji ekonomicznej i niechętnym stosunku dużej części społeczeństwa.

Znane mi wyliczenia GUS-u mówią o liczbie kobiet w Polsce mających powyżej 45 lat - przeszło 9 milionów.

Z kolei Autor omawia problemy zdrowotne kobiet - zarówno choroby ogólne - zwane najczęściej w literaturze jako choroby towarzyszące , jak choroby ginekologiczne. Z dużą znajomością tej problematyki podkreśla znaczenie chorób układu sercowo- naczyniowego stanowiących największe zagrożenie dla zdrowia i życia kobiety w tym okresie życia.

Na podkreślenie zasługuje umiejętne ustosunkowanie się Autora rozprawy do problemów hormonalnych kobiet menopauzalnych i wynikających z tej sytuacji innych schorzeń. Także paragraf poświęcony problematyce chorób ginekologicznych daje krótkie ale wartościowe omówienie tych zagadnień.

Szczególnie wartościowe dla Czytelnika jest ustosunkowanie się Autora do problematyki zaburzeń psychiki- głównie depresji dominujących w tym wieku u kobiet. Odnajdujemy omówienie czynników modyfikujących stan emocjonalny kobiet menopauzalnych.

Paragraf 1.6. omawia problem jakości życia.

Jakże ważnym jest cytata z Prof. Bielawskiej-Batorowicz mówiący ,że " jakość życia wynika przede wszystkim z subiektywnej oceny własnej pozycji kobiety w życiu". Ze swoich obserwacji dodałbym ,że dotyczy to głównie inteligentek.

Autor zwraca uwagę na funkcje seksualne kobiet po 60 roku życia , zmniejszoną aktywność fizyczną kobiet i wpływ czynników chorobowych i bytowych (par.1.7) na ich życie.

O rozległej wiedzy Doktoranta świadczy paragraf 1.8 .omawiający kwestionariusze stosowane do oceny jakości życia.

Dla wielu czytelników ważnymi paragrafami są:

1.9 . Postępowanie lecznicze oraz

1.10. Starzenie się kobiet problemem społeczno-kulturowym.

Szczególnie ten ostatni paragraf w sposób szeroki i z widocznym znanstwem problemu wnosi wiele interesujących uwag.

Cel pracy omówiony jest stosunkowo szeroko .Autor w rozprawie zamierzał uzyskać odpowiedź na następujące problemy badawcze:

1./ W jakim stopniu kobiety po przejściu na emeryturę odczuwają rozmaite zaburzenia natury psychicznej i czy zgłaszają dolegliwości związane z najczęściej e tym wieku występującymi chorobami

2./Jaki jest poziom wiedzy badanych kobiet na temat zachowań prozdrowotnych.

3./ Jaki jest poziom jakości życia kobiet po przejściu na emeryturę.

Autor uzyskał zaskakująco wysoki odsetek kobiet zgłaszających się do poradni rejonowych na badania kontrolne - rzędu 95.7% - 100% i 80% w poszczególnych podgrupach jak również ,że zastanawiająco wysoki odsetek badanych kobiet przestrzegało zaleceń lekarskich.

5.3. Zaburzenia natury psychicznej

W tej grupie chorób w przeprowadzonych badaniach dominowały zaburzenia pamięci oraz zaburzenia koncentracji.

Ważnym , rozpoznanym czynnikiem było znużenie, zmęczenie i niechęć do wykonywania codziennych obowiązków czy przygnębienie.

Także istotnym czynnikiem , mającym wpływ na w/wym objawy są zaburzenia snu.

Odnalezione przez Doktoranta uczucie osamotnienia wydaje się być dominującym objawem u kobiet w starszym wieku.

5.4. Jakość życia

Obszerne i ciekawe omówienie. Autor zwraca uwagę ,że w miarę upływu czasu życia liczba niezadowolonych z życia kobiet po 75 roku życia przekroczyła 50 %, zapominając o umiarkowanym optymizmie w okresie początkowym po przejściu na emeryturę.

Po 75 roku życia aż 90% badanych przez Autora kobiet była nastawiona pesymistycznie do życia.

5.5. Wpływ sytuacji socjoekonomicznej na jakość życia.

Ważnym stwierdzeniem Autora jest fakt ,że badane kobiety były dobrze lub średnio sytuowane materialnie co niewątpliwie miało istotny wpływ na uzyskane wyniki badań.

Stąd większość badanych swoją sytuację określiło jako średnią, na co także miał wpływ poziom wykształcenia badanych wpływający zdaniem Autora na jakość życia wraz z upływającym ich wiekiem.

Podkreślić należy rolę stanu cywilnego, wykształcenia, sytuacji ekonomicznej - czynniki te jak wynika z przeprowadzonych badań mają dominujący charakter.

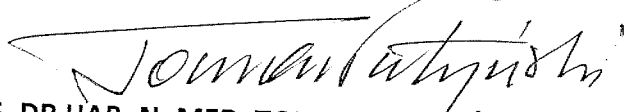
Wnioski zamieszczone w rozprawie całkowicie wynikały z przeprowadzonych badań Doktoranta. Sformułowane zostały jednoznacznie i mogą być istotną wskazówką dla pracowników ochrony zdrowia różnych szczebli zajmujących się problematyką kobiet w wieku emerytalnym.

Z zadowoleniem stwierdzam ,że po zapoznaniu się z rozprawą mogę powiedzieć , że to wartościowa praca badawcza przygotowana przez kompetentnego , zaangażowanego w

problematykę prezentowanego zagadnienia, mającego rozległą wiedzę medyczną Autora mająca poważną rolę dla pracowników ochrony zdrowia .

Na podstawie zapoznania się z przedstawioną rozprawą na stopień doktora nauk medycznych oceniam ją jako wartościową , mającą znaczenie kliniczne ,samodzielną , opracowaną pod kierunkiem znakomitego Promotora - Prof. Jacka Suzina.

W związku z powyższym zwracam się do Wysokiej Rady Wydziału o skierowanie rozprawy do dalszych etapów przewodu doktorskiego

PROF. DR HAB. N. MED. TOMASZ PERTYŃSKI